

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ' שבט תשפ"א | דף היומי בבלי: פסחים עג | דף הכולל: ראש השנה ח.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף י' "ובשבוע שחל בו תשעה באב" עד סעיף ט"ז.
מוסר: שם עולם - ואיתא במדרש רבה' עד 'וזכות שמירת שבת'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: 'ובעבור שהלשון קלה' עד שער השקר 'ויש בענין השקר'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"למה 'דרשו' צריך כל-כך הרבה מתכנתים?!" - הרב מרדכי אירום אחראי מערך התוכנה ב'דרשו', מסביר | מרתק:
הגה"ח רבי נחום כהן שליט"א בסיפורי מופת שחזה במחיצתו של מרן הבבא סאלי זי"ע | 2075

כתבות וראיונות

הוא בא לקחת את הקביים אבל הבבא סאלי נזף בו:
"לא!" כשהוא מסמן לו שלא ייגע בקביים: "לך!"

סיפורי מופת על אדונינו הבבא סאלי הקדוש, מפיו של הגה"ח רבי נחום כהן שליט"א, המכונה בפי כל 'בבא נחום'

למרחק כל כך גדול.

אבל מה לא עושים כדי לזכות בישועה? הגברת חזרה הביתה,
התארגנה, הביאה כסף למונית ויצאנו לנתיבות...

"אחרי נסיעה ארוכה במיוחד נגעו גלגלי המונית בכבישה של
נתיבות הקטנה והמרוחקת. רק ראיתי את ביתו של הבבא סאלי,
ויצאתי בזריזות מהמונית כשהגברת ממהרת בעקבותיי.

נכנסו לבית, אני זוכר את זה כמו היום, למרות שחלפו למעלה
מארבעים שנה מאותו יום. הבבא סאלי ישב ליד החלון, ואני
ניגשתי אליו בלי היסוס, כי הייתי כמו בן בית שמה. אמרתי לבבא
סאלי בביטחון, כמעט בדרישה נחרצת: "כבוד הרב! הגברת הזאת
רוצה ברכה, היא נשואה כבר שמונה שנים ואין לה ילדים. היא
רוצה שהרב יברך אותה שייולד לה בן!!!".

הבבא סאלי הסתכל עלי ואמר לי: "מה זה? מה היא רוצה?
ילד? אני יש לי ילדים בכיס לתת לכל מי שמבקש? יש לי ילדים
בכיס?".

אני ראיתי שהבבא סאלי נמצא במצב של שמחה יתירה, לפי

לפני שנים רבות הייתי 'משגיח' בישיבה שבמגדל העמק,
בראשותו של הגאון רבי יצחק דוד גרוסמן, המכהן כיום כרבה של
מגדל העמק.

היתה שם אשה שגרה בשכנות לישיבה, ולמרות שחלפו כבר
שמונה שנים מאז נישואיה, לא זכו היא ובעלה לפרי בטן.

מדי פעם היא היתה באה לישיבה ומבקשת שהתלמידים
יברכו אותה ויתפללו עליה, ובכל פעם היתה באה אלי ובוכה לי
בדמעות שליש שאני אתפלל עליה במיוחד שתזכה לילדים.

כמובן שהייתי מברך אותה ומתפלל עבורה כמה שיכולתי,
אבל כשראיתי שעוברת שנה ועוד שנה והגברת לא זוכה להיושע,
אמרתי לה פעם אחת: אם את באמת באמת רוצה לזכות בישועה,
תביאי עכשיו מונית ספיישל, ואני אסע איתך עכשיו לבבא סאלי
ונבקש את ברכתו!

הנסיעה ממגדל העמק לנתיבות לא היתה עניין של מה בכך.
מונית ספיישל לכזה מרחק הצריכה תשלום הגון מאוד, זה ממש
יום עבודה של נהג מונית וגם עלות לא מבוטלת של דלק בנסיעה

הוא שאל אותו, אבל האיש שלא היה שומר שבת התבייש לענות, והעדיף לשתוק...

ואז התחילו האנשים מסביב לצעוק על האיש הזה: "תבטיח שאתה שומר שבת, הרב יברך אותך, תבטיח שמעכשיו והלאה אתה לא מחלל שבת חס וחלילה..."

האיש קצת היסס, הוא פחד לקבל על עצמו קבלה כזאת, שנראתה לו מאוד מאוד מורכבת, לשמור שבת זה נראה קשה למי שלא רגיל.

אבל האנשים מסביב לא ויתרו: "אל תהיה טיפשי!", הם צעקו עליו, "אל תהיה טיפשי, הבבא סאלי יברך אותך, תבטיח שאתה לא שומר שבת, תבטיח כבר!!!"

הופעל עליו כזה לחץ, והוא גם מאוד רצה את ברכת הבבא סאלי, ואכן הוציא מפיו את המילים: "כבוד הרב אני מקבל על עצמי לשמור שבת".

הבבא סאלי הסתכל עליו ברוגע ואומר לו "יאללה, לך". הוא מושיט את היד לקחת את הקביים שלו כדי לקום מהכורסא אבל הבבא סאלי נזף בו: "לא!" כשהוא מסמן לו ביד שלא יגע בקביים: "לך!".

האיש קם מהכורסא והתחיל ללכת בלי הקביים. הוא היה כל כך מאושר עד שהוא שכח לרגע איפה הוא נמצא, ופתאום זעק בקול "אני הולך!", "אני הולך!". מהצעקות האלו אנשים שמעו ובאו לראות מה קרה, וזאת ההתגודדות הזאת שראיתי כשהגעתי לנתיבות...

התשובה והניגון שבה היא נאמרה, ואמרתי לו שהרב יברך! שהרב יברך! היא צריכה ברכה מהרב, היא רוצה בן!

הוא תפס את הזקן שלו ככה ביד, הלוך ושוב, הלוך ושוב, ושאל לשמה. אמרתי לו את השם של הגברת והרב מסתכל עלי ושואל בפליאה: מה אמרת? בן? היא רוצה בן? ואז הוא סימן עם האצבעות שלו כסופר ומונה, "שני בנים ושתי בנות יהיו לה, שני בנים ושתי בנות".

למותר לציין שכך אכן היה, והאשה זכתה לארבעה ילדים, שני בנים ושתי בנות! צדיק גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים! ואת כל זה ראיתי ושמעתי בעצמי, זה לא סיפורים ששמעתי שמישהו שמע ממישהו.

פעם אחרת כשהגעתי אל הבבא סאלי, ראיתי שיש שם בלגאן גדול מסביב. אנשים עמדו שם נרעשים, שכנים מבניינים הסמוכים התגודדו, משהו רציני קרה פה.

התקרבותי קצת ושאלתי מה זאת ההתגודדות הזאת? מה קרה כאן? אמרו לי, איפה היית? חבל שלא באת לפני חצי שעה!!! אתה לא מבין מה היה כאן...

ואז הם מספרים לי שהביאו לכאן אדם שהיה נכה, והלך בקושי עם קביים, הביאו אותו אל הבבא סאלי והושיבו אותו על כורסא מול הרב, וביקשו שהרב יברך אותו כי הוא בקושי מצליח לתפקד.

הבבא סאלי ישב כשכף היד שלו מכסה את העיניים. הוא הרים את היד ונתן באיש הנכה מבט חודר: "אתה שומר שבת?",

רבני דרשו במעונו של מרן הגרמ"ד סולובייצ'יק זצ"ל

כשאני מספר לאנשים שאני אחראי מערך התוכנה ב'דרשו' כולם מרימים גבה

הרב מרדכי אירום, ראש מערך התוכנה של 'דרשו', מסביר למה צריך מערך תוכנה ואיך הוא שמה על הזכות שנפלה בחלקו

יעקב א. לוסטיגמן

"אבל עיקר העיקרים זה כמובן מערך המבחנים כמובן, שגם הוא מורכב מכמה מערכים. יש את מערך מקומות המבחן שזה עסק שלם לנהל עם אחראי לכל מקום ועם שעות פתיחה וסגירה לכל מקום, יש מערך של שיעורים, יש את כותבי המבחנים והמגיחים והמבקרים וכו' וכו', ויש גם את מערך ההדפסה ולאחר מכן ההפצה של המבחנים, האיסוף, הפרסום הנקודתי והפרסום הארצי הכללי..."

"בקיצור, 'דרשו' זה ארגון עם המון המון זרועות, שצריכות כולן להיות מסונכרות זו עם זו. בלי שתהיה תוכנה מרכזית שמסדר את הכל לא נוכל למצוא ידיים ורגליים..."

"נניח שנבחן מאופקים מתקשר למשרדי 'דרשו' ורוצה לדעת מה הציון שלו, מתי יתקיים המבחן הבא, וגם לעדכן את פרטי חשבון הבנק שלו לצורך הפקדת המלגה..."

"אם לא תהיה לנו תוכנה, פניה כזאת תצריך ביצוע של עשרות טלפונים לאחראי באופקים שיגיד באיזו כתובת מוקד המבחן, לאחראי האיסוף של המבחנים שיגיד לאיזה בודק הועברו המבחנים מאופקים, לבודק שיאמר מה הציון של הנבחן, ולאחר מכן להנהלת חשבונות שתתרגם את הציון לסכום המלגה, ולאחר מכן לעדכון פרטי חשבון הבנק ועוד ועוד."

"את כל אלו עושה תכונה מסודרת, יושב פקיד במוקד הטלפוני של 'דרשו', שאגב באחרונה נחנך מחדש עם עובדים חדשים ובכוחות מתוגברים, והפקיד הזה מזין אל המחשב את נתוני הנבחן המתקשר, ומקבל מיד את כל המידע, מה הציון שלו, מה גובה המלגה, הוא יכול לעדכן את פרטי חשבון הבנק, והוא יכול לומר לו גם מתי יתקיים המבחן הבא ואיפה מוקד המבחן הקרוב לביתו ועוד ועוד."

"כמובן שיש לתוכנה עוד חלקים הרבה יותר מורכבים, למשל מערך קליטת הציונים, התוכנה בעצם סורקת את המבחנים ונותנת ציון אוטומטי למבחני 'הדף היומי בהלכה' שנעשים בשיטה אמריקאית. מבחנים בגמרא מגיעים בכתב יד ולכן הם עוברים לבודקים שמחזירים לאחר מכן קבצים ממוחשבים שמוזנים מיידיית אל תוך התוכנה. גם חישוב גובה המלגה נעשה באופן אוטומטי לפי הציון ובהתאם לנתוני הנבחן, כמו השאלה אם זאת הפעם הראשונה שהוא נבחן על החומר הזה או לא, התוכנה יודעת הכל ומחשבת את הכל בעצמה, כך שאין כמעט

מדי בוקר מגיע הרב מרדכי אירום אברך חסידי, למשרדי 'דרשו' שבירושלים, מתיישב על יד המחשב, ומקליד פקודות אל המקלדת במשך שעות ארוכות. הא עושה זאת בקיץ ובחורף, בימי שגרה ובתקופות של עומס, העבודה נמשכת במלוא הקצב, כמעט ללא הפוגה.

הרב אירום הוא האחראי מערך התוכנה של 'דרשו', מערך שמפעיל כמה עובדים קבועים, ועוד שורה ארוכה של 'פריילנסרים', שמספקים שירותי תוכנה נקודתיים לפי הצורך ובהתאם לביקוש. "למה ארגון כמו 'דרשו' צריך כל כך הרבה מתכנתים?", אנחנו שואלים את הרב אירום, "הרי זה ארגון תורני, לא חברת הייטק או חברה טכנולוגית מכל סוג שהוא..."

הרב אירום מחייך, את השאלה הזאת הוא שומע בכל פעם כששואלים אותו במה הוא עובד: "כשאני מספר לאנשים שאני אחראי מערך התוכנה ב'דרשו' כולם מרימים גבה. למה 'דרשו' צריך בכלל תוכנה?? ואם יש ל'דרשו' תוכנה, למה זה מצריך אנשים שיעבדו בצורה קבועה בתפעול שלה..."

"אבל התשובה מאוד מאוד פשוטה", הוא מסביר, "התשובה היא ש'דרשו' ארגון ענק, שכולל תחתיו כמה וכמה ארגוני משנה. "הוצאת הספרים של 'דרשו' זאת בעצם חברה של ממש, יש הרבה מאוד חברות במשק שהן קטנות יותר מהוצאת הספרים של 'דרשו'. אז נכון שהיא לא פועלת כחברה נפרדת, אבל זה לא אומר שהיא לא צריכה תפעול כמו חברה לכל דבר ועניין."

ועדיין לא דיברנו על מערכת הניוזליטר היומי שנשלח בעשרות אלפי עותקים, והעלון 'לקראת שבת' שתפוצתו על פני כל הגלובוס. ומה לגבי ארגון 'אחינו', זרוע הקירוב של 'דרשו'? זה ארגון שמפעיל עשרות עובדים ופעילים, זו מערכת שלקירוב קרובים וקירוב רחוקים, מחלקה חסידית, ואפילו הוצאת ספרים. ויש את מחלקת הקמת הישיבות של 'אחינו' שגם הן מצריכות לא מעט עבודה ומאמץ, ו'מוקד הישיבה' שמגיעות אליו עשרות פניות מדי יום שזה בפני עצמו מהווה ארגון של ממש, ומחלקת העלונים, והמחלקה המקוונת שמעסיקה לבדה מתכנתים שיושבים ומסדרים ומשפרים ומייעלים ומקדמים ודואגים שהנראות תהיה מצוינת, שהתוכן יונגש בצורה קלה ונעימה, שלא תהיינה תקלות ואם יש תקלות צריך לפתור, ועוד ועוד ועוד.

טעויות ואין מקום לבלבול וחוסר הבנה וכדו'".

במחשבים הביתיים, למי שמכיר, אבל ברמה הרבה יותר רצינית, ושבעצם מעניק לעובד את היכולת לבצע כל פעולה מהמחשב במשרד בקלות ובמהירות כאילו הוא יושב במשרד עצמו. זה לא היה פשוט, כמובן שכל הרשת מסוננת ברמה גבוהה מאוד ולכל דבר היינו צריכים אישורים מיוחדים וכו', אבל בחסדי שמים הצלחנו לעשות את זה די בתחילת הדרך, ולאחר מכן הכל המשיך לעבוד כרגיל, בכל הקשור לענייני התוכנה".

לסיכום, איך אתה מרגיש עם עצם העבודה שלך ב'דרשו'?

"ידוע מה שה'חינוך' אומר ש'אחר הפעולות נמשכים הלבבות', ולכן אני מאוד שמח שהקב"ה זיכה אותי לעשות כאלו פעולות של הפצת תורה. כשאני מסייע במשלוחי ספרים באמצעות התוכנה, כשעל ידי התוכנה שבניתי בעמל רב נשלחים פעילים לקרב נערים לאביהם שבשמים, כשהתוכנה הזאת מחלקת מלגות לרבבות נבחנים בכל מקצועות התורה, זה מחמם את הלב, זה נותן סיפוק וזה בהחלט מייצר מוטיבציה להמשיך ביתר שאת".

איך השפיע משבר הקורונה על מערך התוכנה של 'דרשו'?
"עיקר ההשפעה היתה בתחילת הדרך, כשהיינו צריכים להתרגל לסגנון עבודה שונה, אבל לא לגמרי חדש. ב'דרשו' יש מאות עובדים, בתפקידים שונים, ומטבע הדברים רבים מהם עבדו גם עד עכשיו מהבית. למשרדים עצמם מגיעים רק כמה עשרות, אבל כמובן שהעובדים היותר חיוניים שהעבודה שלהם יותר קריטית כן צריכים לבוא למשרד, ובעצם הם אלו שמפעילים את כל העובדים שלא מגיעים למשרד, ברמה כזאת או אחרת.

"עכשיו היינו צריכים לאפשר להם לעבוד במשרד בלי להגיע למשרד, וזה היה מבצע לא פשוט. כמובן שהצטיידנו במחשבים ניידים, והתחברנו לתוכנה שבעצם מאפשרת לכל אחד מהמחשבים הללו לעבוד מכל מקום, והם כאילו עובדים על המחשב שנמצא במשרד. זה סוג של 'שליטה מרחוק' כמו שיש

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

פרשת השבוע

למה בחרנו להביא את הווארט הזה השבוע בעלון 'פנינים'?

שלוש נקודות עם הרה"ג רבי יוסף ברגר שליט"א, רב הקהילה הכלל הסידיית מיישקולץ בעמנואל, ועורך גיליון 'פנינים'

יעקב א. לוסטיגמן

לאמונה. כי האמונה בה' יתברך ובהשגחתו היא עיקר העיקרים, ועליה מושתתת התורה כולה, כי בלי האמונה אין לנו כלום בעולם הזה.

1. כל התורה - בשביל האמונה

בפרשת השבוע כתוב: "וידבר אלוקים את כל הדברים האלה לאמור - אנוכי ה' אלוקיך אשר הוציאתיך מארץ מצרים...".
אומר הרבי רבי אלימלך מליזענסק בספרו 'נועם אלימלך' פשוט כזה: וידבר אלוקים את כל הדברים האלה לאמור, למה הקדוש ברוך הוא אמר את כל הדברים האלו, את כל התורה כולה, למה? כדי שנדע ש"אנוכי ה' אלוקיך".
כעין זה אומר דוד המלך בתהילים "כל מצוותיך אמונה", וביארו צדיקים שאת כל המצוות נתן לנו הקב"ה כדי שנוכח

2. בין אמונה של יהודי לאמונה של גוי

על הווארט הזה צריך להוסיף נדבך נוסף, מדברים שכתב הרא"ש, על הפסוק הזה עצמו: "אנוכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים...".
לכאורה היתה התורה צריכה לכתוב "אשר בראתי את השמים והארץ", מה החידוש שהקב"ה V הוציא אותנו ממצרים? זאת הגדולה? הרי הוא ברא את מצרים עצמה, הוא ברא אותנו,

כי האמונה היא השורש להכל. כמובן שבתקופה כמו שאנו חיים בה עכשיו, תקופת הקורונה, צריך הרבה מאוד אמונה, אבל אמונה צריך גם בתקופות רגילות.

כשהקב"ה רוצה להכות את העולם בנגיף קטן, הוא יעשה זאת בלי שום קושי, וכשהוא רוצה שיהיה חיסון יהיה חיסון ואם הקב"ה רוצה שיהיו מוטציות שעמידות בפני החיסון הוא יעשה זאת בלי שום בעיה, וכשהוא ירצה שהמוטציות האלו יעלמו כלא היו, זה בדיוק מה שיקרה להן.

יש אנשים שמהלכים בימים אלו שחוחי ראש, מסתכלים על העולם כלא מבינים. הם מרגישים שעוד מעט הכל ייחרב עליהם. העולם יצא ממסלולו, שום דבר לא כמו שהיה, הכל התהפך, המשטרה ברחובות, הישיבות סגורות חלקית, בתי הספר שובתים, בתי הכנסת נודדים לרחובה של עיר בהרבה מאוד מקומות, והאנשים עומדים נבוכים ומבולבלים.

אבל מי שיש לא אמונה חזקה בקב"ה יודע שאותו קב"ה שניהל את העולם עד היום, מנהל אותו גם היום. אין כאן שום בלגאת ושום כאוס, זה הכל חלק מהתוכנית שתכנן הקב"ה בכבודו ובעצמו, והוא זה שמחליט איך בדיוק ייראה ה'בלגאן' הזה.

נתחזק באמונה, ובסייעתא דשמיא נעבור את התקופה הזאת בשלום ובשלווה בלי שום מכשול ובלו שום צער, אכ"ר.

הוא הכניס אותנו והוא הוציא אותנו, הכל הוא עשה, למה אנחנו מתמקדים דווקא ביציאת מצרים ששה בוודאי אחד הניסים הגדולים ביותר שנעשו לעם ישראל, אבל זה לא יותר גדול מהנס העצום של עצם בריאת העולם, שמים וארץ הים וכל אשר בו...

אלא אומר הרא"ש דבר עצום: העובדה שהקב"ה ברא את השמים ואת הארץ זאת אמונה פשוטה ויסודית שאפילו אומות העולם מאמינים בה. כל אדם מבין שאם יש שמים וארץ יש להם בורא והקב"ה ברא אותם. זה לא חידוש גדול.

אבל הידיעה שהקב"ה נשאר כאן גם אחרי שהוא ברא את השמים והארץ, העובדה שהוא ממשיך להנהיג את מה שקורה בשמים ובארץ, הוא מחליט מתי השמש תזרח ומתי היא תשקע, הוא קובע מתי ירד גשם ומתי תנשב הרוח, הוא זה שמחליט איזה עלה יישאר על העץ ואיזה עלה ינשור מוקדם יותר, את זה רק יהודי מסוגל להבין, ובזה רק יהודי מסוגל להאמין.

לכן אומר הקב"ה לבני ישראל במתן תורה, אתם עם ישראל, אתם היחידים שבאמת מסוגלים להאמין שאני ה' אלוקיך אשר הוצאתיך. זה משהו שעמים אחרים לא מסוגלים להבין ולא יכולים להאמין בו. הם לא מסוגלים להבין ולהאמין שיש דבר כזה השגחה פרטית.

3. איך זה קשור אלינו?

למה בחרנו להביא את הווארט הזה השבוע בעלון 'פנינים'?

טעימה מגיליון 'לקראת שבת'

"הגיעה אל הרבי מראדושיץ, ואמרה לו שאביה הרבי מקוצק אמר לה לבקש את ברכתו, אבל הרבי מראדושיץ לא מיהר לברך אותה"

הצצה לשיחה מרתקת שתובא השבוע בעז"ה ב'לקראת שבת', מפיו של מגיד המישרים ונאמנם של כ"ק מרן אדמו"רי בית לעלוב, הגה"ח רבי נח גולדברג שליט"א

יעקב א. לוסטיגמן

גדולות על ידי מלכו - הצדיקים, והוא גם עושה חסד למשיחו עם שי"ן שמאלית, מלשון שיחה, כלומר מי שמשוחח בסיפורי הצדיקים הקב"ה עושה אתו חסד.

"וכעין זה יש מעשה ברבי הקדוש מקוצק זיע"א, שהיתה לו בת נשואה שכמה וכמה שנים לא זכתה לילדים, והפצירה באביה שיברך אותה, אבל הוא אמר לה שתיסע להרה"ק הסבא קדישא מראדושיץ, ותבקש להתברך מפיו.

"הגיעה אל הרבי מראדאשיץ, ואמרה לו שהיא בתו של הרבי מקוצק ושהוא אמר לה שהיא צריכה לבקש ממנו ברכה שתזכה לפרי בטן.

"אבל הרבי מראדושיץ לא מיהר לברך אותה, הוא אמר לה

השבוע נביא בעז"ה בעלון 'לקראת שבת', שיחה מרתקת שערכנו עם מגיד המישרים הגה"ח רבי נח גולדברג, שזכה להיות משמשם בקודש של אדמו"רי בית לעלוב. השיחה נסובה על עניין סיפורי הצדיקים וגודל החשיבות שיש בסיפור הדברים, ומתוך השיחה הבאנו כאן חלק אחד לעורר הלבבות לעניין זה:

"עצם הסיפור של סיפורי צדיקים יש בו כדי להביא ישועה לעם ישראל", אומר רבי נח שליט"א, "כמו ששמענו בהזדמנויות רבות מפיו של כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב זצ"ל, שאמר בשם צדיקים על הכתוב "מגדול ישועות מלכו ועושה חסד למשיחו", בדרך שאמרו חז"ל 'מאן מלכי רבנן', היינו שהקב"ה עושה ישועות

"גם מכאן אנו רואים, כמו מעוד הרבה מקורות אחרים, כמה חשובה האמונה בסיפורי הצדיקים, בין אם לפני הישועה ובין אם לאחריה, להאמין אנו צריכים ולדעת אנו חייבים שבכוחם של צדיקים לשדד את כל המערכות ולגזור גזירות טובות על עם ישראל, מהכוח של התורה הקדושה שבה הם עוסקים במסירות נפש ובהתפשטות הגשמיות. "וחשוב שנזכור את זה בכל פעם כשקוראים סיפורי צדיקים, שלא נאבד את הרגש והרגישות, להרגיש בסיפור את הנקודה שהוא בא להדגיש ולבטא, ושנתחזק בעניין זה בעקבות אותו סיפור".

שקודם היא צריכה להאמין בו ובברכות שלו, ורק אחר כך הוא יוכל לברך וברכתו תוכל לפעול כי אין הברכות מתקיימות במי שלא מאמין בהן. "הבת של הרבי מקאצק, כך מסתבר היתה חריפה מאוד, והיא ברוב חכמתה ענתה לס"ק מראדושיץ מיניה וביה, שהרי בתורה כתוב "ויושע ה' את ישראל מיד מצרים", ורק אחר כך "ויאמינו בה' ובמשה עבדו", ומכאן אנו למדים שהישועה צריכה לבוא קודם ובעקבותיה תהיה גם אמונה בה' ובצדיקים... ואכן הוטבו דבריה בעיניו של הרבי ראדושיץ והיא אכן נושעה בברכתו.

שיג ושיח - באדיבות 'ארחות יושר'

ראשי הכולל יזמו תכנית 'עזרה הדדית' לנישואי הילדים - האם גם אברכים צעירים שאינם זקוקים לכך מחוייבים להשתתף בה?

הוראות, הדרכות ומעשים ממורן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א, אשר נרשמו ע"י נכדו נאמן ביתו הרה"ג ר' אריה קניבסקי שליט"א ושאלו מספר שאלות: א', האם הרעיון הזה לכשעצמו נכון וראוי? והשיב מרן שליט"א: "זה עצה טובה". ב', האם יש דין "קדימה" לתת צדקה לאברכי הכולל לפני שאר עניי העיר? והשיב מרן שליט"א: "כן, הם קודמים". ג', יש אברכים צעירים שטוענים שאינם זקוקים לזה מאחר ואינם מחתנים ילדים, ואף אינם מכירים כלל את אותם הנצרכים. האם יש בטענה זו כדי לפטור אותם מלהשתתף? והשיב מרן שליט"א: "הם לא צריכים להכיר, וכי הם פטורים מצדקה? שיתנו אפי' קצת, אבל שישתתפו".

התפרסם ב'טליושר' 6881* - קו התוכן של ארגון 'ארחות יושר'

טורים ודעות

למרות שהוא ידע שיש סיכוי לא קטן שכשייעצמו עיניו בעת שיורדם, יהיה זה לנצח, הוא לא התבלבל ולא נכנס להיסטריה. בדעה צלולה הוא ניצל את שעותיו האחרונות, כדי להודות למי שגמלו עמו טובה!

יעקב א. לוסטיגמן

מבפנים, מהלב, הדמעות שהרטיבו את פניהם של המשתתפים. לא הכרתי את הרה"ח ר' נפתלי ברנשטיין, ובכל זאת התאמצתי והשתתפתי בהלווייתו, טבלתי את רגלי במים שהגיעו עד קרסולי, ועמדתי שם, מאזין לכאב שהדהד בחוצות. הציבור היה מפוזר בכל האזור, ברחבה העליונה הסמוכה עמדו והשקיפו, בתחנות

הגשם השוטף שפקד את בית שמש בערב שבת קודש, לא הצליח להתגבר על קולות היללה שעלו מהרחבה שברח' הרב מבריסק, סמוך לבית המדרש של קהילת המתמידים. הכבישים הפכו לנחל שוטף ושוץ, אבל הרטיבות העיקרית היתה זו שבאה

ביהודי שלמרות שהוא ידע שיש סיכוי לא קטן שכשיעצמו עיניו בעת שיורדם, יהיה זה לנצח, הוא לא התבלבל ולא נכנס להיסטריה. בדעה צלולה הוא התקשר לבניו ובני ביתו, שוחח עימם, חיזק את רוחם ונפרד מהם, אם במילים גלויות ואם ברמיזה בעלמא.

לב מי לא יחרד? לב מי לא יתפלץ אל מול הסיפור הנורא הזה? אם כולנו נזדעזע עד עומק הלב מכל אחת ואחת מהטרגדיות הנוראות שמתחוללות בריכוזים החרדיים בכל יום בשבועות האחרונים.

אם נפנים את גודל השבר ואת עוצמת המכה. אם נרכין ראש ובמקום להתווכח אם הוא נפטר מקורונה או מסיבות אחרות - פשוט ניזכר לרגע בקולות הזעקה המחרדיים שנשמעו בהלווייתו או בכל אחת מההלוויות האחרות.

אם כך נעשה, בטוחני שכל אחד מאתנו יעשה יותר מאמץ כדי שהנגף הזה לא יתגלגל באמצעותו הלאה, אל שרשרת הדבקה חדשה שבסופה הוא עלולה למצוא קרבן נוסף, כמו ר' נפתלי, אותו ר' נפתלי יעקב בן פריידל, שעתה כבר מזכירים אותו בשם אביו יבלחט"א: ר' נפתלי יעקב בן ר' מאיר. ותהא התחזקות זו במצוות 'ונשמרתם' לעילוי נשמתו.

האוטובוס שברחוב הסמוך, גם מתוך שמירת מרחק בגלל הנגיף המדבק וגם בגלל הצורך לתפוס מחסה מפני גשמי הזלעפות המזלפים על מיטתו של מלמד התינוקות שנחטף מעמנו בדמי ימיו.

תחשבו על הטרגדיה: הוא הותיר אלמנה ועשרה יתומים, בהם שישה ילדים שאינם נשואים!

עשרות תלמידים בכיתה א' שהיום בבוקר בוודאי מקבלים שיחת חיזוק והסברים שונים, בניסיון לגרום להם להבין מה קרה לרבי שלהם ולהיכן הוא הלך בפתע פתאום.

איך ייתכן שכזאת טרגדיה נוראה עוברת על ידנו ואנחנו שוכחים אותה אחרי כמה דקות, כאילו לא אירע דבר? איך ייתכן? ולמרבה הצער בתקופה האחרונה זה קורה בתכיפות גבוהה מבעבר רח"ל.

נראה כי הדבר קורה בגלל שטף החיים, כולנו עסוקים איש איש במלאכתו ובמשפחתו, פה ושם אנו עוצרים לאתנחתא קצרה, מתעדכנים קצת מה קורה מסביב ושבים לעיסוקים הפרטיים שלנו.

אבל כאן מדובר ביהודי שניצל את שעותיו האחרונות לפני שהורדם והונשם, כדי להודות למי שגמלו עמו טובה! מדובר

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

מה יעשה אדם הרואה יהודי מבוגר ומסתפק אם הוא כבר בן שבעים, האם עליו לקום מפניו מספק?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

הכנסת, שיש בזה חילול ה' ברבים וחמור יותר מסתם חילול ה'. על חומרת חילול ה' שיש להיגרם מהתנהגותו של אדם חשוב, מובא ב'ביאורים ומוספים' מה שסיפר בנו של ה'חפץ חיים', ר' לייב, שבזקנותו של אביו סמוך להסתלקותו, אף שהיה לו קשה ללמוד מחמת חולשתו, היה מבקש שיניחו חומש פתוח לפניו כדי שלא ייגרם חילול ה' אם ייכנס אדם אצלו וימצאו יושב בטל.

בעניין העשה של 'ומקדשי תיראו', מובאת ב'ביאורים ומוספים' דעת הגר"ש אלישיב שמי שלא נזהר בניקיון בית המדרש, כגון שזורק ממחטות וכדו' על הרצפה, עובר על עשה זה. ולפי זה לכאורה, מי שרואה פסולת ומרימה מקיים מצוות מורא מקדש. ואם רואה פסולת ואינו מרימה, כתב הגר"ח קנייבסקי שגם זה שייך קצת לעשה של מורא מקדש.

עשה נוסף עשוי מספר לשון הרע לעבור: אם הוא מספר על זקן, ואפילו עם הארץ, ומגנהו בפניו, עובר על 'והדרת פני זקן'. ומהו גיל 'זקן' לעניין חיוב 'והדרת' - ב'ביאורים ומוספים' מובא

בסעיפים הנלמדים היום בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים' אנו למדים על עשין נוספים שלפעמים עשוי המספר לשון הרע לעבור עליהם:

המדבר לשון הרע ורכילות בבית המדרש או בבית הכנסת - עובר גם בעשה של 'ומקדשי תיראו'. גם ללומדי תורה בקביעות בבית המדרש לא הותר אלא לאכול ולשתות שם [ובזמננו נהגו להקל קצת גם לדבר דברי חול הנצרכים להם, ומובא ב'ביאורים ומוספים' שטעם ההיתר הוא כדי שלא יבטלו מלימודם, וכמו שהתירו אכילה ושתייה], אבל שחוק והיתול ושיחה בטילה לא הותרו. ואם כן - כותב ה'חפץ חיים' - על אחת כמה וכמה דיבורי לשון הרע ורכילות, שבזה מראה בעצמו שאינו מאמין שהקב"ה ישרה שכנינו בבית הזה, ולכך הוא מעז פניו אפילו בבית המלך לדבר שלא כרצון המלך.

בהגה"ה מוסיף ה'חפץ חיים', שהדבר חמור שבעתיים כאשר הדברים נעשים על ידי אנשים חשובים שעומדים במזרח בית

חיים כתב, וכן דעת הגר"ש אלישיב והגר"ש ואזנר, שיש להחמיר בזה [הגר"ש ואזנר כתב שזאת רק כאשר מסתפק לגבי גיל שבעים, אולם המחמיר כהדעות שזקן הוא כבר מגיל ששים, אינו צריך להחמיר מספק]. אמנם הגר"א גניחובסקי הביא בשם החזו"א שאין צריך להחמיר מספק, משום שרוב אינם זקנים, וכן הולכים אחר חזקה דמעיקרא. וכן כתב הגר"ל שטיינמן בשם החזו"א לגבי ספק תלמיד חכם, שאין צריך להחמיר לקום מפניו מספק, משום שרוב אינם תלמידי חכמים. וכן כתב הגר"ח קנייבסקי.

בשם הפוסקים שזקן היינו מבן שבעים [ויש דעות שכבר מגיל ששים]. גם המדבר לשון הרע על תלמיד חכם ואפילו אינו זקן, ומגנהו בפניו, עובר על עשה זה, מלבד העוון החמור של ביזוי תלמידי חכמים [וראה בביאורים ומוספים שיטות הפוסקים לגבי הגדר ההלכתית של 'תלמיד חכם' לגבי חיוב קימה].

ב'ביאורים ומוספים' מובא נידון מעניין ומצוי מאוד בענין חיוב קימה בפני זקן: מה יעשה אדם הרואה יהודי מבוגר ומסתפק אם הוא כבר בן שבעים, האם עליו להחמיר מספק? בשו"ת שלמת

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

'אז מסיני נצטוו עליה' - היכן נצטוו על שמירת שבת, במרה או בסיני?

פסחים דף עג

אבר מן החי

אמרו לו, בסיני נאמר האיסור, אלא שנכתב במקומו במעשה של היאבקות יעקב עם המלאך.

ואומר שם הרמב"ם בפירוש המשניות (חולין פ"ז מ"ז): ושים לבך לכלל הגדול הזה המובא במשנה זו, והוא אומרם 'מסיני נאסר'. והוא, שאתה צריך לדעת שכל מה שאנו נזהרים ממנו או עושים אותו היום, אין אנו עושים זאת אלא מפני ציווי ה' על ידי משה, לא מפני שה' צוה בכך לנביאים שקדמוהו. דוגמא לכך, אין אנו אוכלים אבר מן החי לא מפני שה' אסר על בני נח אבר מן החי, אלא מפני שמשה אסר עלינו אבר מן החי במה שנצטווה בסיני שישאר אבר מן החי אסור. וכן אין אנו מלים בגלל שאברהם מל את עצמו ואנשי ביתו, אלא מפני שה' צונו על ידי משה להמול כמו שמל אברהם עליו השלום. וכן גיד הנשה אין אנו נמשכים בו אחרי איסור יעקב אבינו אלא ציווי משה רבינו. הלא תראה אמרם שש מאות ושלש עשרה מצות נאמרו לו למשה בסיני, וכל אלה מכלל המצוות.

לפי זה מובן היטב, אכן במרה נצטוונו על השבת, אך לאחר שנתנה תורה בסיני הננו שומרים שבת כי משה רבנו אמר זאת בסיני. וחידוש גדול מחדש בזה הגר"ח, שגם מה שמשה רבנו אמר לפני הר סיני, ממתן תורה ואילך זו נבואה חדשה וחיוב חדש.

(ומתוק האור - שבת ח"ב עמ' 28)

הגמרא בסנהדרין (נו:): דורשת מהפסוק 'שם שם לו חוק ומשפט ושם נסהו' (שמות טו כה), שבמרה נתן להם משה רבנו מקצת פרשיות של תורה שיתעסקו בהם, שבת ופרה אדמה ודינין. וכן הובאו דברי הגמרא ברש"י על הפסוק, ושואל הבית יוסף (או"ח סי' רפו א), אם כלל ישראל הצטוו על השבת כבר במרה, כיצד אנו אומרים 'תכנת שבת וכו' אז מסיני נצטוו עליה', הלא במרה נצטוו עליה. על קושיא זו נאמר תירוצים רבים. הבית יוסף מביא את ה"ר בנימין שמפרש 'אז מסיני' - קודם שבאו ישראל לסיני, במצרים ובמרה, ומצינו 'אז' שהוא לשון הקדמה: 'קדם מפעליו מאז' (משלי ח כב) וכן כתב באור זרוע. הגר"ל שטיינמן בספרו איילת השחר מתרץ, שאכן כלל ישראל הצטוו כבר במרה על שמירת שבת, אבל על לימוד התורה הצטוו רק בסיני, וזהו שאומרים 'וגם האוהבים דבריה גדולה בחרו, אז מסיני נצטוו עליה'. דהיינו שדיני שבת נצטוו במרה אבל האוהבים דבריה גדולה בחרו, כי השכר על הלימוד תורה גדול יותר משכר קיום המצוה.

הגר"ח קנייבסקי מתרץ את הקושיא בחידוש על גבי חידוש המשנה בחולין (ק:): מביאה מחלוקת האם גיד הנשה נאסר רק בבהמה טהורה, כך לדברי ת"ק, ולרבי יהודה אף בבהמה טמאה. ומוכיח רבי יהודה את שיטתו, שהלא כבר לבני יעקב אבינו נאסר גיד הנשה ועדיין לא נאסרה עליהם בהמה טמאה.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?   שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

24
שעות

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **דוד בוק שליט"א**
שיעורים מבוארים בלימוד התוס' על
סדר הדף היומי

שלוחה 29

הרב **חיים שמרלר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 25/26

הרב **אליהו אורנשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 21

הרב **אריה זילברשטיין שליט"א**
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **מאיר שפרכר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 22

הרב **אפרים סגל שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 23/24

הר' **אברהם פוקס הי"ו**
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

הרב **מרדכי שלמה פריינד שליט"א**
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 131

הרב **יצחק לובינשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 28

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

האם מותר לעשות 'חלאקה' ב'תשעת הימים'?

'מציצה' בברית, או לצורך הנחת תפילין - מותרים. ולענין תספורת ראשונה לילד בן שלוש, המכונה 'חלאקה' - יש אומרים שמותר לעשותה אף ב'תשעת הימים', אך ראוי להימנע ממנה בכל ימי 'בין המצרים' (למנהג בני אשכנז); ויש אוסרים לעשותה בתשעת הימים.

[שו"ע תקנא, יב-יג, ומשנ"ב פ; ביאורים ומוספים דרשו, 96, 97 1001]

תספורת וגילוח אסורים בשבוע שחל בו תשעה באב, ומנהג בני אשכנז להחמיר בכך משבעה עשר בתמוז ואילך. והגילוח אסור בכל אזורי השיער שבגוף, למעט שער השפם, שמותר לגלחו כאשר הוא מפריע לאכילה. ולגבי מריטת שיער הגבות והריסים, נחלקו הפוסקים אם הוא בכלל איסור הגילוח. ותספורת וגילוח לצורך מצוה, כגון מטעמי צניעות, לצורך

מדוע אסור לכבס את בגדי הקטנים ב'תשעת הימים'?

לקטן משבעה עשר בתמוז ובכביסה מראש חודש אב, כמנהג בני אשכנז; או שבנוגע לקטן אין להחמיר אלא בשבוע שחל בו תשעה באב, כעיקר הדין. ולמעשה, נהגו להקל בכיבוס בגדי תינוקות ופעוטות אף בשבוע שחל בו תשעה באב, וראה להלן.

[שו"ע תקנא, יד, ומשנ"ב פא-פב; ביאורים ומוספים דרשו, 99]

אסור לספר את שערותיו של קטן, או לכבס את בגדיו, בשבוע שחל בו תשעה באב; וטעם האיסור אינו רק משום 'חינוך', אלא גם כדי להרבות עוגמת נפש בעת האבילות על החורבן; והיינו, שכאשר הקטנים אינם מסופרים, ובגדיהם אינם מכובסים, מרבה הדבר את עוגמת נפשם של הגדולים. ולבני אשכנז, נחלקו הפוסקים אם יש להחמיר בתספורת

מה עדיף - לקנות בגד חדש ב'תשעת הימים' או לכבס?

ניכר לכל שהם בגדי קטן. וכאשר מכבסים את הבגדים שמותר לכבסם, אסור להוסיף למכונת הכביסה בגדים של גדול האסורים בכיבוס. ויש שכתב, שמי שיכול לרכוש בגדים חדשים לקטן ובכך להימנע מכיבוס, עדיף שירכוש בגדים חדשים, כיון שאיסור קניית בגד חדש קל יותר מאיסור הכיבוס.

[משנ"ב תקנא, פג; ביאורים ומוספים דרשו, 101-103]

כאמור, נוהגים להקל בכיבוס בגדי תינוקות ופעוטות אף בשבוע שחל בו תשעה באב. ועד לאיזה גיל מותר הכיבוס? הפוסקים ציינו גילאים שונים: שנה, שנתיים, שלוש, ארבע, חמש, ושמונה.

ויש לבצע את הכיבוס בצניעה, כיון שבשעת הכיבוס עצמו לא ניכר לכל שמדובר בבגדי קטן; אולם, לאחר הכביסה מותר לתלות את הבגדים לייבוש בפרהסייה, כיון שבשעה שהם פרושים לייבוש

* קטן אסור בבשר ויין ב'תשעת הימים' אף כשלא הגיע לגיל חינוך. ויש אומרים שקטן בן שלוש וְמִטָּה, מותר בבשר וביין.
* לדעת השולחן ערוך, שתיית היין בהבדלה ב'תשעת הימים', מותרת כרגיל. ולדעת הרמ"א, אם יש במקום קטן שהגיע לגיל חינוך להבדלה ולברכות הנהנין, אך לא הגיע לגיל חינוך לאבילות - ישתה הוא את היין.
* בסעודת ברית מילה, פדיון הבן, או סיום מסכת, הנערכת ב'תשעת הימים', מותר לאכול בשר ולשתות יין. וישנן הגבלות שונות בקשר למהות המשתתפים בסעודה ומספרם.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

באיזה מקום יש להימנע מהסעת תינוק בעגלה ביום טוב?

לעשות כן אף באופן שאותו אדם יכול ללכת ברגליו, אם יש צורך בדבר, כגון שחוששים שהנדחקים סביבו יפילוהו.
ומותר לשאת כל אדם על הידיים, ועל גבי הכתפיים, או להסיעו בכסא גלגלים. וכן מותר להסיע תינוק בעגלה; אולם, במקום שישנם כאלו שאינם יודעים להבחין בין שבת ליום טוב, ואם יראו שמסיעים תינוק בעגלה ביום טוב ברשות הרבים, ללא 'עירוב', יעשו כן גם בשבת - יש שהחמיר שלא להסיע תינוק בעגלה ביום טוב ברשות הרבים.

חכמינו ז"ל אסרו לשאת אדם על גבי כסא ברחובה של עיר ביום טוב, משום שדבר זה הוא דרך חול, ויש בו זלזול בכבוד יום טוב; וזאת, אף אם האדם שנושאים אותו אינו יכול ללכת ברגליו. ונחלקו הפוסקים אם מותר למלווים של אדם נכבד, לשאת עמהם כסא בשעה שמלווים אותו ברחוב, כדי שאם יצטרך לנוח באמצע הליכתו יוכל לשבת עליו.
והיוצא לרחוב לצורך מצוה גדולה, או לצורך הרבים, כגון רב העומד לדרוש בבית הכנסת - מותר לשאתו אף בכסא, ומותר

[שו"ע תקכב, ב, משנ"ב ד-ו, ושעה"צ ד רח; ביאורים ומוספים דרשו, 2, 9, 10 ו 11]

הדף בקצרה (באדיבות פורטל הדף היומי)

דף עג עמוד א

- * המשנה (בדף עא ע"ב) נקטה את הדין (הפשוט) שאם שחט את הפסח ב"ד בניסן שחל בשבת שלא לאוכליו חייב אגב הרישא של המשנה.
- * הגמרא מבארת מדוע חייב במקרים השונים במשנה (בדף עא ע"ב) לדברי האומר מקלקל בחבורה פטור.
- * לדעת רב: אשם שניתק לרעיה ושחטו סתם - כשר לעולה (ולא צריך עקירה).

דף עג עמוד ב

- * בעקבות קושיית רב חסדא, הגמרא מבארת שרב אמר כך: אשם שניתק לרעיה ושחטו לשום עולה - כשר (ולדעתו זו צריך עקירה), אך לאחר מכן הגמרא דוחה ביאור זה, ומתרצת את קושיית רב חסדא באופנים שונים.
- * לדעת רב: בעלי חיים אינם נדחים.
- * לדעת רבה בר אבובה: קרבן שאחת מעבודותיו נעשתה בפיגול טעון עיבור צורה קודם הוצאתו לשריפה.

כ' בשבט | הגה"ק רבי עובדיה ב"ר שלום הדאיה זצ"ל בעל 'ישכיל עבדי'

יארצייט:

תס"ג: הגה"ק רבי ירמיה פירשט זצ"ל, דיין בבית דינו של הגה"ק רבי זלמן מירל'ש אב"ד אה"ו.
תרי"ח: הרה"ק רבי חיים דוד ברנהרד ב"ר ישכר בער מפיעטרקוב זצ"ל, הד"ר ברנהרד
תשכ"ט: הגה"ק רבי עובדיה ב"ר שלום הדאיה זצ"ל בעל 'ישכיל עבדי'

החיוך הנעים של הגרי"ש אלישיב

בעת מסירת השיעור של מרן הגרי"ש אלישיב, לעיתים היו מזדמנים שואלים שקושיותיהם לא תאמו את הרמה הגבוהה של השיעור, ומרן היה עונה להם בסבלנות רבה, וחדי עין הבחינו שבכל פעם שנשאלה שאלה העלולה להכעיס, היה רבינו מעלה חיוך נעים על פניו, וכל פעם שהיה נשאל שאלה כזו, ותיקי השיעור ידעו שבעוד רגע ישתפך החיוך הנודע על פניו של רבינו. (עמודו של עולם על הגרי"ש"א עמ' רצא)

בעת שיש דבר העלול להכעיס אותנו, נשתדל להעלות חיוך על שפתינו